

die erkenning
die is een
in diezelfde
een halt zal
schuiven der
harten aan-

reere zal dan
ten!
itverkorenen,

g komen dan

als vroeger.
rachtiger
enzen met

worden, dan
één natie, en
kerk of den
n uit aller-

htiger tot
al zeggen wil,
egd zijn. Die
reiden d
genschap onge-
ft), maar hij
openingsacte
en. Een zwa-
ws. Maar hij
ind, die door
verandering
ymptoom zijn
het nog niet.
andere be-

nog geen
hreven op de

beloften een
lijk maakt
taat der din-

wordt ge-re-
ls. Want alle
hijn wringen.
K. S.

VEN
en' geest.

hang en ver-
ordt veel na-
Met name,
van de predi-
de, stichtende
kkig. Er zijn
enen, dat men
let van", zeg-
end, niet ver-
preekt wordt.

ge Geest zelf
gt altijd naar
uit een heel

ar ook buiten
altijd onver-
ersproken op
wereld, eigen
k bij de beste
de kerk, van
nu, of wat ik
denk, in mijn
Geest is, dan
is zóó goed,
afgedaald, dat
Dáár spreek
nwoersproken.
nengselen van

Dat wil zeg-
n spreekt tot
want Hij doet
ristus, de Ver-
brekend in ons
biddende met
jn gebed gaat
van ons gebed
wat die Eerste
mijn hart van
kleeft is? Hij
t Woord, toets
w beide Para-
or en over en

moeten al onze
niets achter-

houden. Maar hoe weten wij, of wij kwalijk bidden, dan wel goed? Of wij in ons bidden met dat van den Eersten en den Tweeden Parakleet parallel loopen, en met hem samenbidden? Antwoord: ge moet bidden om hetgeen God GEBODEN heeft te bidden (Catech. Zondag 45). Waar vind ik daarover uitsluitel? Antwoord: in het Woord.

4. Onze Eerste Parakleet, reeds op aarde, was zonder zonde. Hij had den Geest zonder mate. Hij KON niet zondigen. Indien er één was, die zou hebben kunnen zeggen: zie op mijn persoon, die is zondeloos, en doet dus altijd zuiver en goed, dan was Hij die Persoon. Maar Hij zegt tot de Joden (en ons, Joh. 8): toets mij en mijn werk aan de Schriften. Het Woord, het Woord.

5. De H. Geest geeft een inwendig Getuigenis des Geestes in ons hart. Waardoor wij de Schriften als Gods Woord erkennen. Is dit de Achilleshiel van het protestantisme, omdat we, dit Geestesgetuigenis IN ons belijdende, tenslotte toch de laatste gronden van ons geloof aan den Bijbel zouden zoeken moeten IN onszelf, dus buiten den Bijbel? Antwoord: neen. Want, als de bijbel tienduizend woorden spreekt tot ons verstand, geeft dan de Geest er een tien-duizend-eerste buiten den bijbel om, in ons hart? Een eigen uitspraak, met een nieuwen inhoud? Antwoord: neen. Grond voor ons Schriftgeloof is de Schrift zelf. Het Geestesgetuigenis is een KRACHT, niet een nieuwe uitspraak. Een kracht, waardoor de Geest ons terugwerpt op het Woord, zelfs hier. Want Hij komt in dat Woord zelf mee; maar omdat hij buiten het Woord niet alleen spreekt (satan spreekt mee) doch in het Woord alleen „aan het woord” is, daarom zegt Hij: ik BIND u aan den inhoud van dat Woord, maar de grond voor die bindingswaardigheid is gelegen in het Woord zelf.

6. De geloovige stelt een praktisch syllogisme op, zooals onze vaders dat uitdrukten. Zij doet dat tweemaal met name. In de leer der ellende, en in het stuk der verlossing. Eigenlijk ook in dat der dankbaarheid. In de leer der ellende: de bijbel zegt: alle zondaar ligt onder den vloek. De conscientie zegt: ik ben een zondaar. Ze concludeert dus: ik lig onder den vloek. Later gaat het zoo: de bijbel zegt: goede werken zijn vruchten van Gods genade. De conscientie zegt: ik doe goede werken. De conclusie luidt: in mij zijn de vruchten van genade. De derde maal: de bijbel zegt: Gods kinderen mogen bij ontvangen genade vragen om meerdere genade. De conscientie zegt: in mijn hart heb ik getuigenis van ontvangen genade. Ik mag dus, zoo luidt de conclusie, vragen om meerdere genade. Bijvoorbeeld als ik zeg: vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. Dat is: gelijk ook wij dit getuigenis van uw genade in ons gevoelen, dat het onze begeerte is, onzen schuldenaren te vergeven. Vraag: waar haalt die conscientie dat getuigenis vandaan, en de vrijmoedigheid, de wijsheid ook, om telkens die tweede stelling (de „practische”) te formuleeren? Antwoord: die stelling wordt geformuleerd niet door Jan en alleman, niet door den onwedergeborene, den ongeloovige, die (naar de Dordtsche Leerregels zeggen) ten eenenmale bezoedeld en ten onderhoudt wat ook God aan licht geeft, doch ze wordt geformuleerd door even denzelfde, die in catechismus, belijdenis, leerregels altijd aan het woord is: den geloovige. Dat is: den hoorder-aannemer van het WOORD.

Wie dus Woord en Geest scheidt, die verleidt de kerk. Wie drie kwartier „voorwerpelijk” preekt, en een kwartier „onderwerpelijk”, die steelt drie kwartier en bederft met zijn abstraherend spreken één kwartier tijd van den Heiligen Geest, die zelf KOMENDE is MET het Woord, en dat doen wil gedurende HEEL de preek, totdat er amen gezegd wordt, niet op een tusschen Geest en dominee „gedeelde” toespraak, maar op de toespraak van den Geest, en van dien alleen.

Waarom moeten deze dingen nog gezegd worden? Omdat we altijd den Geest resisteeren, al kunnen we Hem nooit supereeren, nooit overwinnen. K.S.

CONFESSIE EN ORGANISATIE, I.

Niet dan ongaarne plaats ik volgend ingezonden stuk van drs C. v. Dijk, van Aerssenstr. 208, Den Haag. Ongaarne, natuurlijk niet om zijnentwil, want we weten hem een broeder, maar terwille van het onderwerp, en de in het artikel ter sprake gebrachte. Het onderwerp: daar zijn van die dingen, die ik zoo eenvoudig vind, en die al maar weer ingewikkeld gemaakt worden; en dan weer herhalen? Om in critieken tijd niet misverstaan te worden, doen we het maar wéér, — maar anders.....

En, dan: de besprokenen, n.l. met name de professoren Vollenhoven en Dooyeweerd. Voor hen heb ik altijd een zwak plekje in mijn hart gehad; maar niettemin moet ik hun kerkelijk en dus algemeen-christelijk doen en laten vandaag ten scherpste afwijzen; en als één hunner medestanders dan een ingezonden zendt, nu ja, dan moet het hooge woord er maar uit. Dat ik tegenover de H. H. Vollenhoven en Dooyeweerd na de vrijmaking me geëmotioneerd gedragen heb, zal wel niemand beweren.

En nu dan het woord aan drs Van Dijk, in wiens artikel ik hoofdletters aanbreng, ter plaatse, waar ik den tijd gekomen acht voor een opmerking mijnerzijds:

ARTIKEL 31 „van het contract”.

In de geëlleverde beschrijving van het kindermeelconflict, dat (ds) IJ. K. V. (ellenga), volgens zijn eigen zeggen filiaalhouder van de firma Ger van Kerken te Meppel, geeft in het reclameblaadje van de filialen in Drenthe en Overijssel, komt hij ook zoo te spreken over Artikel 31 „van het contract”.

Volgens den Meppelschen zetbaas stond er in dat artikel, dat „als er verschil van mening zou rijzen, de minderheid der vennoten zich aan de meerderheid zou onderwerpen, tenzij de minderheid aantonen kon, dat zij gelijk had”.

U proeft in dat „onderwerpen”, dat in Artikel 31 niet voorkomt, de service en de serviliteit van den zetbaas tegenover zijn almachtige firma.

Doch dat slechts in het voorbijgaan. Belangrijker is wat er volgt.

Toen het „Kindermeelconflict” in de firma van IJ. K. V. uitbrak, en de minderheid dus moest aantoonen „dat zij gelijk had”, zei, volgens IJ. K. V. de meerderheid: „dan moeten jullie dat AAN ONS aantoonen”.

Maar volgens hem zei de minderheid: „het is genoeg als wij ons gelijk voor ons zelf hebben aangevoeld”.

Dat nu is geschiedvervalsing. Een halve waarheid. En daarom een heele leugen. De waarheid is deze.

Toen het nieuwe kindermeel gefabriceerd was en er een minderheid was, die meende, dat dat fabriekant niet deugde, heeft ze dat eerst voor zichzelf aangevoeld. En toen de overtuiging gevestigd was, dat de ingrediënten van dat artikel niet deugzaam waren, toen de minderheid dat voor zichzelf had aangevoeld, wilde zij het ook voor de meerderheid gaan bewijzen. Want die minderheid had de meerderheid zeer lief. Hetgeen ze voor zichzelf ondeugdelijk achtte — „vergift” om met IJ. K. V. te spreken — dat achtte ze ook voor de meerderheid gevaarlijk. Daarom was er zelfs een praeadviseur, die aan den kant van de minderheid stond, die den goeden raad gaf: breng het artikel voorloopig niet in den handel. Ik ben bereid dan te zwijgen. Ik zal „de firma” niet in opspraak brengen.

CONFESSIE EN ORGANISATIE.

Onder het opschrift „filosofie en confessie” werd in „De Reformatie” van 17 Januari j.l. een schrijven gepubliceerd, waarin Ds H. J. Schilder mededeeling doet van zijn bedanken als lid der Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte.

Het feit, dat thans voor de derde maal een publicatie van een dergelijke strekking in de kolommen van „De Reformatie” werd opgenomen, alsmede het redactionele naschrift geeft aan deze publicatie het karakter van een opwekking aan alle vrijgemaakten tot heengaan uit de genoemde vereniging (A). De opname van dit schrijven in de rubriek „Kerkelijk leven” geeft aan deze opwekking nog een bijzonder accent (B).

Wanneer door schrijver in zijn inleiding op zijn dankbrief gesteld wordt, dat het thans plicht is publiek rekenschap af te leggen, zoowel van het wél-lid-zijn, als van het niet-(meer)-lid-zijn van de Ver. v. Calv. Wijsb., dan wil ik — hoewel deze stelling in haar algemeenheid niet onderschrijvend (C) — ditmaal toch voor mijzelf de plicht erkennen om tegenover de actie die tot heengaan wil bewegen rekenschap te geven van mijn gevoelen, dat de leiding van hen die ons willen uitleiden uit allerlei bestaande Christelijke organisatie, in dit stadium niet moet worden gevolgd. (D) Persoonlijke omstandigheden van geen tijd, geen geld, beperkte werkkraft, welke meerderen onder ons mee door de situatie waarin we kerkelijk gebracht zijn tot een zich terugtrekken van bepaalde terreinen kunnen nopen, blijven in dit verband uiteraard buiten beschouwing. We spreken slechts over een zich distancieeren van allerlei Christelijke organisatie om principiële redenen (E).

Het lid-blijven van een vereniging behoeft, wanneer in haar statuten en reglementen en in haar activiteit geen belangrijke wijziging gebracht wordt, niet te worden gemotiveerd (F). Zoo is voor mij en voor vele andere leden der Ver. v. Calv. Wijsb., de vraag van blijven of heengaan niet aan de orde, laat staan de verantwoording van het antwoord op deze vraag (G). Ook al grepen in het leven van vele (H) leden dezer vereniging pijnlijke veranderingen plaats, de roeping tot wijsgeerige arbeid is niet ingetrokken en de organisatie die tot het vervullen van deze roeping dienstig wil zijn is niet veranderd (I). Artikel 2 van de statuten, dat in de oprichtingsvergadering in de thans bestaande formulering nadrukkelijk niet de door Prof. Dooyeweerd aangegeven strekking is vastgesteld bleef ongewijzigd (J). Diepgaande wijsgeerige verschillen zijn niet aan den dag getreden (M). Waar men ze al zou kunnen vermoeden zijn ze nimmer scherp gesteld, laat staan in ernstige worsteling om elkaar te winnen doorgesproken (N). Voor wie de zaken zoo staan, die behoeft geen blijven te motiveeren: hij blijft (O).

Tot zoover drs Van Dijk. Ons antwoord volgt hier successief.

A. Het stond iets anders: 't was een opwekking tot de concrete Ver. v. Calv. Wijsb., om zich te bekeeren van het gemeene zaak maken met de verscheurders van de kerk en de schenders van de goede trouw en

gen. Maar ik zal dan op de volgende samenkomst van de „vennoten” aantoonen, dat de samenstelling van dit product afgaande op Uwe eigen gebruiks-aanwijzings-praeadvies een gevaar is.

De meerderheid echter zei: dat verlof hebt ge. Ge moogt dat op de volgende vennotenvergadering aantoonen. Maar: het artikel gaat nu naar de filialen. En al hebben we er geen bezwaar tegen, dat U zelf het product niet gebruikt — als U meent, dat het „vergift” is — verkoopen m o e t U het artikel en het zonder Uw eventuele waarschuwing aan Uw klanten te eten geven. Haastig zond een broer van dezen praeadviseur, die de vergadering niet kon bijwonen, aan de vergadering der „firmanten” een telegram met verzoek alsnog schriftelijk zijn bezwaren tegen het artikel te mogen uiteenzetten.

Maar de firmanten zeiden: dat is niet noodig. Uw bezwaren kennen we uit Uw geschriften voldoende. Die schildering is wel zoo duidelijk, dat we er ons een goed beeld van kunnen vormen.

En de waarschuwendende venoot werd geschorst en afgezet.

Niet omdat hij „zijn gelijk” (!!) niet aan de meerderheid aantoonen wilde, maar omdat hij hetgeen hij eerst voor zichzelf bewezen had niet voor de meerderheid aantoonen mócht.

En zoo ging het anderen. Zij mochten aan de „firma” bewijzen gaan, dat ze „vergift” in den handel bracht, als zij eerst het „vergift”, dat zij zelf niet wilden en behoeften (!) te eten drie jaar lang onder de menschen hadden gebracht.

Toen ze wezen op de praeadviseerende Gebruiksaanwijzing werd hun gesantwoord — zij het onderhands en officieus — dat ze die maar „in de kachel moesten stoppen”. Als de Gebruiksaanwijzing argwaan kon wekken bij de „klanten”, dan moest het artikel maar zonder Gebruiksaanwijzing worden verkocht. Als het etiket van de firma maar ongeschonden bleef!

Zoo werd Artikel 31 „van het contract” buiten werking gezet.

Dat kostelijke artikel!

Dat de eenheid van de „firma” had kunnen redden. Want in dat artikel is de gewetensvrijheid der kerken en der kerkleden verankerd in gebondenheid aan het Woord van God.

En dat artikel werd door de firma van IJ. K. V. misbruikt om de gewetens eerst te binden aan de besluiten van die commanditaire Vennootschap. En als die strik „zat” mocht men gaan „bewijzen” ..... Gode zij dank die strik is gebroken! D. E. C.

van de ethische grondslagen van ons openbare christelijke leven; en een aanwijzing van het snelle verval, dat publieke capitulatie voor zulke publieke zonde meebrengt, vooral wanneer capitulanten in zelfhandhaving zich moeten schrap zetten tegen de logica van eenvoudige publieke gehoorzaamheid. En eerst daarna kwam de kwestie van de „toepassing”, die elk voor zich te maken had.

B. Nooit te veel zoeken achter de keus van een rubriek. In elk geval willen we nu óók aan drs v. D. dezelfde plaats geven als aan de anderen.

C. „Zijt dan ALTIJD bereid tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afischt.....”. Het o p e n b a r e verenigingsleven staat a l t j d onder den plicht van publieke verantwoordingsbereidheid; het lidmaatschap is dáár vooral een s o c i a l e daad.

D. Ik ontmoet een met zoon a p h o r i s t i s c h e doelstelling optredende leiding nergens. Daarom verwijs ik naar opmerking A. Wel ken ik menschen, die zichzelf en elkaar en daarna ook anderen zeggen: wees één, en laat van uw leven al de uitgangen uit één hart opkomen, en heb geen gemeenschap met publieke zonden, en als er ergens niet eens een eerlijke (en dan consequent-getrouwe, léder gelijklijk normeerende) beginselstrijd in het spel is, doch publiek VERRAAD, wees dan des te meer doodsbenauwd voor het mee-vernaden; want anders maakt ge de corruptie van het openbare leven door norm-verlies nog erger dan ze toch al is. Waarom moet Huijenga de kwalen van ons leven beter aanvoelen dan wij? En als er „afgesneden” wordt, weet dan wel, met wie ge voortaan wél, en met wie ge voortaan niet meer gemeenschappelijk bidden en het christelijke leven bouwen kunt.

E. „ZICH” distancieeren? Ik geloof, dat inzender den toestand hier onzuiver teekent. Blijkens het verband heeft hij het oog op hen, die „willen uitleiden”, om dan van HEN te zeggen, dat ZIJ ZICH distancieeren. Maar ik weet heel wat gevallen, waarin juist de hier bedoelden hun best gedaan hebben, het niet te doen. Ik zal maar zwijgen over hun strijd in de vrijmakingscrisis. Maar later hebben ze in de vereniging, etc., waarin ze eenmaal geplaatst waren, het probleem van dat al of niet samen-nog-kunnen-bidden en -bouwen aan de orde gesteld. En dan was de regel, dat de anderen zeiden: hier hebben we niets met die zaak te maken. DAT is ZICH distancieeren. Zooals wanneer het advies luidt: nergens over praten. Dáár begint het zich distancieeren. Dat neemt een aanvang bij hem, die weigert, om wat reden dan ook, in een principieele kwestie mede gehoorzaam te zijn, o n g e a c h t d e g e v o l g e n. Toen op 10 Augustus het zóó bleek te staan tusschen Vollenhoven en De Graaf eenerzijds, en Kouwenhoven, Dam en mij